

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Noctes Atticae

Gellius, Aulus

[Venedig], 6. Apr. 1496

Liber tertius

[urn:nbn:de:bsz:31-272210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-272210)

h Oc saepe numero in undarū motu obseruatū ē: q̄s aq̄lones uētū: quīq; ex ea undarū
 de cæli regione aer fluit: quasue faciūt in mari austri: atq; africī: Nā fluctus motus
 q̄ flāte aquilone maximī: ac creberrimī excitant: simul ac uētus posuit ster uariū
 nūtur: ac cū flaccescūt: & mox fluctus esse desinūt. At nō idē fit flante austro uel afri
 co: q̄bus iā nihil spirātibus unde tamē factæ diutius tument & a uēto quidē iādudū
 tranquilla sunt: Sed mare est etiā atq; etiā undabundū. Eius rei cā esse coniectatur: q̄
 uenti a septentrionibus ex altiore cæli parte in mare incidētes: dehor sum in aquarum
 p̄funda quasi p̄cipites deferūtur. undasq; faciūt nō prorsus īpulsas: sed uīntus com
 motas: quæ tantisper erutæ uoluūtur: dū illi⁹ īfusi desup spiritus uis manet. Austri ue
 ro & africī ad meridianū orbis circulū: & ad partē axis īfimā depressi: īferiores & hu
 miles per suprema æquoris euntes protrudunt magis fluctus: q̄ eruūt: Et iccirco nō
 desup laesa: sed p̄pulsæ in aduersum aquæ etiā desistēte flatu reuēt aliq̄tisper. de pri
 stino pulsū impetiū. Id autē ipsū quod dicimus: ex illis quoq; homerīcis uersibus.
 si quis nō incuriose legat adminiculari pōt. Nam de austri flatibus ita scripsit.

ΕΝΤΑΙ ΝΟΤΟΣ ΜΟΝΤΟΙΟ ΚΛΥΔΟΝΑΙΣ ΔΑΑΝΩΘΕΙ. idest.
 Auster ubi insanas urget sub saxa procellas.
 Contra autem de borea: quem aquilonem apellamus: alio dicit modo.

ΚΑΙ ΒΟΡΕΗΣ ΑΙΤΡΙ ΥΕΥΕΤΗΣ ΜΕΥΑΚΥΛΙΥΔΟΝ: idest.
 Subdificusq; altos aquilo rotat impete fluctus.
 Ab aquilonibus enī qui alti superniq; sunt: fluctus excitatos quasi per prona uolui di
 cit. Ab austris autē iis qui humiliores sunt maiore uī quadā p̄pelli: rursū atq; subii
 cī. Id enī significat uerbū ΔΑΑΝΩΘΕΙ. i. lapidē propellit. Sicut in alio loco: ΔΑΑΝ
 ΩΘΕΙ. i. saxū sursum p̄pellit. Id quoq; apertissimis rerū philosophis obseruatū ē
 austris spirātibus mare fieri glaucū & cæruleū: aquilonibus obscurius a triusue. Cur
 ius rei causam cū Aristotelis libros p̄blematum p̄cerpsimus. notauī. Cur austro spi
 rante mare cæruleū fiat? Aquilone obscurius atriūsq;. An propterea q̄ aquilo minus
 mare perturbat. Omne autem: quod tranquillius ē: atrum esse uidetur.

AVLII GELII NOCTIVM ATTICARVM
 COMMENTARII LIBER TERTIVS.

Quæsitum: ac tractatum quam ob causam Salustius avaritiam dixerit non ani
 mum modo uirilem: sed corpus quoq; ipsum effœminare. Caput primū

Y me iam discedete apud balneas s̄rias in area sub calido sole cū Pha Salusti
 uorino philosopho ambulabamus: atq; ibi interambulādū legebatur us

h Catilina Salustii: quē ī manu amici cōspectū legi iusserat. Cūq; hæc
 uerba ex eo libro lecta cēt Auaritia pecuniæ studiū habet quā nemo
 sapiēs cōcupiuit: ea quasi uenenis malis ibuta corpus aīum uirilē ef
 fœminat. semp īfinita & īfatiabilis ē: neq; copia: neq; īopia minuit. Tū Phauorinus
 me aspiciēs quo īqt corpus hoīs auaritia effœmiat? Quid .n. istuc sit: q̄ aīum uirilē
 ab ea effœmiari dixit: uideor ferme asseq. Sed quonā mō corp⁹ quoq; hoīs effœmi
 net: nōdū reperio. Et ego īq̄ lōge iādū in eo ipso quærēdū fui: ac nisi tu occupasses ul
 tro te hoc rogassem: uix ego hæc dixerā cōtabūdus: atq; inibi quispiā de sectatorib⁹
 Phauorini: qui uidebatur eē ī lris ueterator. Valeriū īqt Probum audiui hæc dicere:

usum esse Salustii circūlocutiōe q̄dam poetica: & quū dicere uellet: hoīem auaritiā corrūpi: corpus & animū dixisse: quæ duæ res hoīem demōstrarēt. Nāq; hō ex aīa & corpore est: Nūq; inqt Phauorinus qd' eqdē scio: tā importūa: tāq; audaci argutiā fu it nī pbus: ut Salustii uel subtilissimū breuitatis artificē p̄phrasim poetay; facere diceret. Erat tū nobiscū in eodē ambulacro homo q̄spiā sane doctus. is quoq; a Phauorino rogatus: ecqd haberet sup ea re dicere: huiuscemodi uerbis usus est. Quos inq; auaritiā minuit & corrūpit. quiq; sese quærēda undiq; pecuniā dediderūt: eos plerūq; tali genere uitæ occupatos uidemus: ut sicuti alia ī is oīa præ pecuniā: ita labor quoq; uirilīs: exercēdiq; corporis studiū relictū sit. Negociis se plerūq; umbraticis: & selulariis q̄stibus in cētos habēt: ī qbus oīs eorū uigor aī: corporisq; elāguescit. & quod Salustius ait effceminatur. Tū Phauorin' legi denuo uerba eadē Salustii iubet: atq; ubi lecta sūt. Quid igitur inquit dicemus: q; uidere ē pecuniæ cupidus: & eodē tamē esse corpore uegeto & ualētī. Tū ille ita respōdit: nō hercle īscite. Quisquis ē inquit pecuniā cupiēs: & corpore tamen ē benehabito & strēnuo: aliaq; quoq; rerū uel studio: uel exercitio eū teneri necessariū ē: atq; ī sese colēdo nō æque eē parcū. Nā si auaritiā sola summa oēs hominis partes: affectionesq; occupat: & si ad incuriā usq; corporis grassetur: ut pillā unā neq; uirtutis: neq; uiriū: neq; corporis: neque animi adlit cura. Tū deniq; uis uere dici potest effceminato esse & aīo & corpore: qui neq; sese: neq; aliud curet nisi pecuniā. Tū Phauorinus aut hoc inquit: quod dixisti pbabile est: aut Salustius odio auaritiā plusq; potuit eam criminatus est.

Quem nā esse natalē diē. M. Varro dicat eorū: qui ante noctis horā sextā: post uel eā nati sunt. Atq; inibi de tēporibus terminisq; diey; qui ciuiles nominantur. & usque qua; gentiū uariē obseruātur. & præterea qd. Mutius scripserit sup ea quam maritus nō iure usurpauisset: q; rōnē ciuilis anni non habuerit. Cap. ii.

Vari solitū ē: qui noctis hora tertiā: quartaue: siue qua alia nati sunt. uter dies natalis haberi appellarique debeat: is ne quē nox ea cōsecuta ē: an qui dies noctē cōsecutus ē. M. Varro in libro rerū humanay; quē de diebus scripsit homines inquit: qui media nocte ad proximā mediā noctem in his horis. xxiiii. nati sunt. una diē nati dicunt. Quibus uerbi ita ut dierū obseruationē diuisisse: ut q post solem occasum ante mediam noctē natus sit: is ei diēs natalis sit: a quō die ea nox coeperit. Contra uero qui in sex horis posterioribus nascitur: eo diē uideri natum: q post eam noctem diluxerit. Athenienses autē aliter obseruare idem Varro in eodem libro scripsit: eosque a sole occaso ad solē iterū occidentem omne id mediū tempus unū diē esse diceret Babylonios porro aliter. A sole enim exorto ad exortū eiūsdē incipiētē. totum id spaciū unius diēi noīe appellare. Multos uero in terra umbria unō & eundē diē eē dicere a meridie usque ad īsequētē meridiē. Quod qdē Varro inquit nimis absurdū est. Nam qui calēdis hora sexta natus est apud umbros diēs eius natalis uideri debet & calendarū dimidiay; & qui est post calēdas diēs. ante horā eiūsdē diēi. vi. Populū autē romanū ita uti Varro dixit. diēs singulos annumerare a media nocte usq; ad mediā proximā multis argumētis ostēdit. Sacra sunt romana parti diurna. partim nocturna. Sed ea quæ inter noctē fiunt. diebus adiciuntur non noctibus. Quæ igit' sex posterioribus noctis horis fiunt. eo diē fieri dicunt. qui p̄ximus eā noctē illucelcit.

Dierū
obser-
uatio

cessit. Ad hoc ritus quoque & mox auspiciandi eandem esse observationem docet. Nam magister stratus quando una die eis est auspiciandum: & id super quo auspiciaverunt agendum post mediam noctem auspiciantur: & post meridiem sole magno. Auspicati esse: & agisse ex eodem die dicuntur. Præterea tribuni plebei: quos nullum diem abesse Roma licet: cum post mediam noctem proficiscuntur: & post primam faciem ante mediam sequentem revertuntur non dicuntur abfuisse unum diem: quando ante horam noctis. vi. regressi: parte aliqua illius in urbe Roma sunt. Q: quoque Mutium iuriscōsultum dicere solitum legi: non esse usurpatam mulierem calendaris Ianuariis: quæ apud virum causa matrimonii esse cœpisset: ante diem. iiii. calendarum Ianuariæ sequentis usurpatum esset. Non enim posse impleri trinoctium: quod ab eodem viro usurpandi causa ex. xii. tabulis deberet: quoniam tertia noctis posterioris sex horarum alterius anni essent: quæ inciperet ex calendaris. Istæ autem omnia de diebus temporibus & finibus ad observationem disciplinam namque iuris antiquæ pertinencia: quum in libris veterum iuenerimus non dubitabamus. qui Virgili quoque quoque id ipsum ostenderit: non expositis: atque apte: sed ut hominem decuit poeticas res agere recodita & quasi opta veteris iuris significatione. Torquet inquit medios nox humida cursus. Et me scæuus equis oriens afflauit anhelis. His enim uersibus oblique sicuti dixi: admonere uoluit diem: quem Romani ciuilem appellauerunt: a. vi. noctis hora oriri. De noscendis explorandisque Plauti comædiis quoniam promiscue ueræ atque falsæ nomine eius inscriptæ feruntur. Atque inibi quoque Plautus in pristino: & Neruius in carcere fabulas scripturarunt. Cap. iiii.

Erunt esse cōperior: quod quosdam bene litteratos homines dicere audiui: quæ pleraque Plauti comædias curiose: atque contente lectitarunt: non inducibus Helii nec Claudii: nec aurelii: nec Accii: nec manilii: super his fabulis: quæ dicuntur ambigua: credituros: sed ipsi Plauto moribusque ingenii: atque linguæ eius: Hæc enim iudicii norma Varronem quoque esse usum uidemus. Nam præter illas unam & .xx. quæ uarronianæ uocantur quas scircō a cæteris segregauit: quoniam dubiosæ non erant: sed consensu omnium Plauti esse censebantur: quasdam ite alias probauit adductus stilo atque facetia sermonis Plauto congruentis. Easque iam nominibus aliis occupatas. Plauto uindicauit. Sicuti istam quam nuperrime legebamus cui est nomen boetia: nam quum in illis una: & .xx. non sit: & esse aquilii dicatur: nihil tamen Varro dubitauit quin Plauti foret: neque alius quisquam non infrequens Plauti lector dubitauerit: si uel hos solos uersus ex ea fabula cognouerit: qui quoniam sunt: ut de illius Plati more dicam plauti nisi mi propterea & meminimus eos: & ascripsimus. Parasitus ibi exuriens hæc dicit.

Vt illum diu perdant: primus qui horas repperit.

Quique adeo primus statuit hic solarium.

Qui mihi conuenit misero articulatum diem.

Nam me puero uetus erat solarium.

Multo omnium istorum optimum: & uerissimum.

Vbi ubi iste mouebat esse. nisi cum nihil erat.

Nunc etiam quod est. non estur. nisi cum soli iubet.

Itaque adeo iam oppletur oppidum solarium.

Maior pars populi aridi reptant fame:

Phauorinus quoque noster. quum Neruularia Plauti legerem: quæ iter incertas est habi

Neruu
laria cō

ta. & audisset ex ea comœdia uersū hunc. Si rata scruppa de strato uluæ se rēda De lectatus faceta uerborū antiquitate meretricū uitiā: atq; deformitates significantium: uel unus hercle inquit hic uersus Plauti esse hanc fabulam satis potest fidei fecisse.

Fretum Nos quoq; ipsi nuperrime: cū legeremus fretū: nomen est id comœdiæ: quam Plau-
comœ- ti esse quidā nō putāt: haud quicq; dubitamus: quī Plauti foret: & omniū maxime ge-
dia nuina. Ex qua duos hos uersus exscripsimus: ut historiā quæreremus oraculi arietini
 Nunc illud: est quod Arietini responsum magnis ludis dicit. Peribo si non fecero. Si
 faxo: uapulabo. M. aut Varro in libris de comœdiis plautinis primo actu uerba hæc
 ponit. Nāne gemini: nec leones: nec cordoliū: nec Anus plauti: nec bis cōpressa nec
 boetia unq; fuit. Neq; adeo $\alpha\gamma\pi\omicron\iota\kappa\omicron\varsigma$: neq; commorientes: sed. M. Accutici. In eodē
plauti libro. M. Varronis id quoq; scriptū est: Plautiū fuisse quempiam poetam comœdia
poeta rū. Cuius quoniā fabulæ plautiū scripte foret: acceptas eē: quasi plautinas quū essent
 nō a plauto plautinæ: sed a plautio plautinane. Ferūtur aut sub Plauti nomine comœ-
 diæ circiter: centum atq; xxx. Sed hō eruditissimus Læuius quinq; & xx. esse eius so-
 las existimauit. Nō tamen dubiū ē: quin ista: & q̄ scripta a Plauto nō uident: & nomi-
 ni eius adiciuntur: ueterū poetarū fuerint: & ab eo retractatæ & expolitæ sint. Ac pro-
 pterea recipiant dictū plautinū. Sed enim Saturionem. & Addictum: & tertiam quā-
 dam: cuius nunc mihi nomen non suppetit. in pristino eum scripsisse Varro: & ple-
Molæ riq; alii memoriæ tradiderunt cū pecunia omni quā in operis artificium scanicorum
trufati pepererat: in mercationibus perditā inops Romā redisset: & ob quærendum uictum
les ad circunagēdas molas: q̄ trufatiles appellātur: operā pistori locasset. Sicuti de neuio
Neuius quoq; accepimus fabulas eū in carcere duas scripsisse Laureolū & Leontē: cū ob assi-
 duā maledicētiā: & probra in principes ciuitatis: de græcorū poetarū more dicta: in
 uicula Romæ a triumuiris cōiectus esset Unde post tri. ple. exēptus est: cū iis quas
 supra dixi fabulis: delicta sua & petulātiās dictorū qb̄ multos ante læserat: diluisset:
 Quod. P. Africano: & aliis nunc uiris nobilibus ante ætatem senectam barbam:
 & genas radere. patrii moris fuit. Cap. iiii.

In libris: quos de uita. P. Scipionis Africani compositos legimus scriptū anī
 maduertimus. P. Scipioni Pauli filio. postq̄ de pœnis triūphauerat: ceterorū
 fuerat: eidē diē dictū ad populum a Claudio Asellio tri. ple. qui equū in cen-
 sura ademerat: Eūq; cū eēt reus: neq; barbā desisse radi: neq; nō cādida ueste uiri: neq;
 fuisse cultu solito reor. Sed quū in eo tēpore. Scipionē minorē. xl. annorū fuisse cōsta-
 ret: qd̄ de barba rasa ita scriptū esset mirabamur: Cōperimus autē ceteros quoq; i iis
Raden dem temporibus nobiles uiros: barbā in eiusmodi ætate rasitauisse. Idcircoq; pleraq;
di bar imagines ueterū: non admodū senum: sed in medio ætatis ita factas uidemus.
ba mos Delitiarū uitium. & moliciēs oculorū. & corporis: ab Archesilao philosopho cui
 dam obprobata acerbe simul & festiuiter. Cap. v.

Lutarchus refert Archesilaum philosophum uehementi uerbo usum esse:
Arche- de quodā nimis delicato diuite: qui incorruptus tamen & castus perinteger
filai uer p dicebatur: Nam quum uocem eius infractum: capillumq; arte compositū
bum & oculos ludibundus atq; illecebræ uoluptatisq; plenos uideret nihil interest inquit.
 quibus membris cinædi sitis posterioribus. an prioribus.

De ui atq;

De uī atq; natura palmæ arboris qđ lignū ex ea pōderibus īpositis renitat. Ca. vi.
 Erhercle rem mirandam Aristo. in. vii. pblemātū: & Plutar. i. viii. sympho
 ficos; scribit. Si super palmæ inquit arboris lignū magna pōdera īponas ac
 tam grauiter urgeas: oneresq; ut magnitudo honoris sustineri non queat: Palmae
Natura
 nō deorsū palma cædit: nec ītra flectitur: sed aduersus pōdus resurgit: & rursū nitē
 recuruaturq;. Propterea inquit Plutarchus ī certaminibus palmā signū esse placuit uī
 ctoria: quoniam ingenū eiusmodi ligni est: ut urgentibus prementibusq; nō cedat.
 Historia ex annalibus sumpta. de. Q. Ceditio trib. militū. uerbaq; ex originibus.
 M. Catonis apposita: qbus Ceditiū uirtutē cū Spartano leonida æqparat. Cap. vii.
 Vlchrum diū boni facinus: græcarūq; facūdiar; magniloquentia cōdignū.
 p M. Cato in libris originū de. Q. Ceditio trib. militū scriptū reliquit. Id pfe
 cto est ad hanc ferme sniam. Impator pœnus in terra sicilia bello carthagi
 nensi primo: obuīam romano exercitū p̄greditur: colles locosq; idoneos prior occu
 pat. Milites Romani: uti res narrata est. in locū insinuant fraudi & pernicipi obnoxī
 um. Tribunus ad cōsulē uenit. Ostēdit exitū de loci īportunitate: & hostiū circumstā
 tia. Matur; censeo inqt: si rem seruare uis: faciundū: ut. cccc. aliquos milites ad ueru
 cam illā (sic enim. M. Cato locū editū: asperumq; appellat.) ire iubeas. Eāq; uti occu
 pent: imperes horterisq; hostes p̄fecto ubi id uiderint: fortissimus quisq; & prōptis
 simus: ad occursandū pugnandūq; in eos preuertentur: unoque illo negotio sese allī
 gabunt: atque illi oēs. cccc. p̄culdubio obrūcabūtur. Tu interea occupatis in ea cæ
 de hostibus: tempus exercitus ex hoc loco educēdi habebis. Alia: nisi hæc salutis uia
 nulla est. consul tribuno respōdit: cōsilium quidem fidum: atque prouidēs sibi uide
 rier. Sed istos inquit milites. cccc. ad eum locū in hostium cuneos quī nā erit? qui du
 cat? Si alium inquit tribunus: neminē reperis: me licet ad hoc periculū utare. Ego hāc
 tibi: & reip. animā do: cōsul tribuno gratias laudesque agit. Tribunus & cccc. ad mo
 riendū proficiscuntur. Hostes eor; audaciā demirantur. Quorsum ire pergant in ex
 pectando sunt: Sed ubi apparuit. ad eandem uerrucam occupādā iter itendere mit
 tit aduersum illos imperator carthaginensis peditatumque equitatum: quos ī exerci
 tu uiros habuit strēnuissimos. Romani milites circunueniuntur. circunuenire repu
 gāt Fit præliū diū anceps. Tandem superat multitudo. Quadringenti omnes tum
 una perfossi gladiis: aut missilibus operti cadunt. Consul interibi: dū ea pugna fit: se
 ī locis tutos: atque editos subducit. Sed quod illi tribuno duci militū. cccc. diuinitus
 in eo prælio usū uenit: nō iam nostris sed ipsius Cætonis uerbis subiecimur: uerba ca
 tonis: Diū immortales trib. militum fortunam ex uirtute eius dedere. Nam ita euenit
 Quum sauius multifariam ibi factus esset. tum nullnus capiti nullum eueit. Eūque
 inter mortuos defatigatū uulneribus. atque spiratē quod sanguen deflaxerat. cogno
 uere: eum sustulere. Isque cōualuit. Saepaque post illam operam reip. fortem: atque
 strenuā perhibuit. Illoque factō. qđ illos milites subduxit. exercitū cæterum seruauit
 Sed idem benefactum in quo loco ponas. nīmīum interest. Leonides Lacedæmoni
 us laudatur. qui simile apud Thermophylas fecit. Propter ei; uirtutes omnis græcia des
 gloriā atque gratiam præcipuā claritudinis incluyissimæ decorauere monumentis li
 gnis statuis. elogiis historiis. Aliisque rebus gratissimū id eius factū habuere. At tri

buno militum parua laus pro factis relicta: qui idem faceret. atq; rem publicam serua
uerat. Hęc. Q. Ceditii uirtuē. M. Cato tali suo testimonio decorauit. Claudius autē

Quadrigarius annali. iiii. non Ceditio nomen fuisse refert: sed Laberio.
Litteræ eximia consulum. C. Fabricii: & Acmilii ad regem pirrhū a Quincto clau
dio scriptore historiarum in memoriam data. Cap. viii.

Pyrrh⁹ Vuum Pyrrhus rex i terra Italia esset & unā atq; alterā pugnā prospere pu
chimo / gnasset: satisq; angeretur Romani: & pleraq; Italia ad regē desciuisset: tū am
chares q; braciensis qspiā Thimochares Regis Pyrrhi amicus ad. C. Fabriciū cōsulē

furti uenit: ac premiū petiuit: & si de premio conueniret: pmissit Regē uenenis necare
Id qd facile factū eē dixit: quoniā filiū suū pocula i cōuiuio regi ministraret. Eā rem Fa
Fabrici⁹ briti⁹ ad senatū scripsit: senatus legatos ad regē misit: Madauit ut de Thimochare ni
us hil pderet: sed moneret: uti rex circūspectius ageret: atq; a pximoz isidiis salutē tuta
retur: hoc ita uti diximus: i Valerii Antiatii historia scriptū est. Quadrigarius autē

Nicias libro. iiii. nō Thimocarē: sed Niciā adisse ad cōsulē scripsit: Neq; legatos a senatu mis
sos: sed a cōsulibus. Et regē a populo romano laudes atq; grās scripsisse: captiuosque
ois: quos tū habuerit: restituisse: & reddidisse. Cōsules tū fuerūt. C. Fabricius: & Ae
milius. Lras quas ad regē Pyrrhū supra causa miserūt: Clau. Q. Quadrigarius scripsit
fuisse hoc exēplo. Cōsules Romani salutē dicūt Pyrrho regi. Nōs ptuis iniuriis con
tinuo aīo strenuū cōmoti inimiciter tecū bellare studemus Sed cōmunis exēpli & fi
dei ergo uisum est: uti te saluū uelimus: ut esset quē armis uincere possimus. Ad nos
uenit Nicias familiaris tuus: q; sibi præciū a nobis peteret si te clā interficisset. Is nos
negauimus uelle. Neue ob eā rē qcq; cōmodi expectaret: & simul uisum est ut te cer
tiorē faciemus: ne quid eiusmodi si accidisset nostro consilio ciuitates putaret factū:
& quod nobis nō placet præcio: aut p̄mio: aut dolis pugnare. Tu nisi caueas iacebis.

Quis & cuiusmodi fuerit q; in puerbio fertur equus seianus: & qualis color equo
rum sit: qui spadices uocantur. Deq; istius uocabuli ratione. Cap. ix.

Assus in cōmētariis suis: itē Iulius modestus in secūdo quæstionū cōfusaz
historiā de equo seiano tradūt: dignā memoria: atq; admiratione. Cn. Sciu
omedis quēpiam scribunt fuisse. Eūq; habuisse equū natum argis in terra græcia de
Equus quo fama cōstās eēt tāq; de genere equoz pgenitus foret: qui Diomedis thracis fuis
seianus sent: quos Hercules diomede occiso e Thracia argos perduxisset. Eum equum dicūt
fuisse magnitudine inusitata: ceruice ardua: colore Phceniceo: flaua & cōmanti iuba
Omnibusq; aliis equoz laudibus quoq; longe præstitisse. Sed eundē equū tali fuisse
fato: siue fortuna ferūt. aut q; quis haberet eū: possideretq; is cum omni domo: fami
lia fortunisq; oibus suis ad internitiōē usq; deperiret. Itaq; primū illum. Cn. Sciu do
minū eius a. M. Antonio q; postea triūuir reip. cōstituēdæ fuit: capitis dānatum mise
rando supplici affectū esse. Eodem tēpore Cor. Dolobellam cōsulē in Syriam p̄fici
scientem fama istius equi adductum argos deuertisse. Cupidineq; habēdi eius exat
sisse. Emisseq; sestertis centū milibus. Sed ipsum quoq; Dolobellā in Syria bello ci
uili obsessū atq; interfectū esse. Mox eūdem equū. qui Dolobellæ fuerat. C. Cassiū:
qui Dolobellā obsederat: abduxisse. Quū Cassiū postea satis notū ē: uictis Parthis:
fusoq; exercitu suo: miserā mortē oppetisse: Deīde Antoniū post interitū Cassi par
ta uictoria

a uictoria: equum illū nobilem cassiū requisisse: & cum eo potius esset: ipsum quēq;
 postea uictum: atq; deseruū: detestabili exitio iterisse. Hinc prouerbiū de hoībꝫ cala
 mitas ortū. dicitur solitū. Ille homo habet equum scianū. Eadem sentētia est illius
 quoq; ueteris prouerbii: qđ ita dictū accepimus. Aur; tolosanū. Nā quū opidū tolo
 sanū in terra Italia. Q. Cepio cōsul diripuisset: multūq; aurū in eius oppidi tēplis fuis
 set: qđ quis ex ea direptione aur; attigit: misero cruciabiliq; exitu perit. Hunc equum
 C. Bassus uidisse se argis refert: aut credibili pulchritudine: uigoreq; & calore exupe
 rantissimo. Q uem colorē nos (sicuti dixi) puniceū: grāci partim φοινικα: alii σωα
 Δικα appellāt: quoniā palmæ termes ex arbore cū fructu auulsus spadix dicitur.

Aurum
 tolosa
 num
 Punice
 ul color
 Spadix

Quod est quaedam septenariū numeri uis & facultas: in multis naturæ rebus aīad
 uersa: de. M. Varro in hebdomadibus differit copiose.

Cap. x.

Arro in primo librꝫ: q̄ inscribuntur hebdomades: uel de imaginibus septēariū
 numeri: quē Grāci hebdomada appellāt: uirtutes: potestatesq; multas: uari
 asq; dicit. Is nāq; numerus iqt: septētriones maiores: minoresq; facit i celo.

Septēa
 rius nu
 merus
 uergilie
 Pleiads
 Et rōes
 zodia
 cus

Itē uergilias: quas grāci ὡλεία Δας uocāt. Facit et stellas: quas alii erraticas. P. Ni
 gidiꝫ erroneas appellat. Circulos quoq; ait i celo: circū lōgitudinē axis septē eē: quibus
 duos minimos: q̄ axē extimū tāgūt: ὠλοῦσ. i. axes appellari dicit. Sed eos in spara
 q̄ κρικωτῆ. i. spera ptusa uocat ppter breuitatē nō inēē: At q̄ neq; ipse zodiācus septē
 nario caret nūero. Nā i septimo signo fit solstitiū a bruma. In septimo bruma a solsti
 tio. In septimo æquinoctiū ab æqnoctio Dies deīde illos qbus halcyōes hyeme anni
 in aqua nidulātur: eos quoq; septē eē dicit. Præterea scripsit lunæ curriculum cōfici ite
 grū quater septenis diebꝫ. Nā duodetricesimo luna iquit: ex quo uestigiū pfecta est:
 eodē redit. Auctoreq; opinionis huius Aristidē eē famiū: in qua re nō id solū aīaduer
 ti debere dicit: qđ quater septenis. i. octo & uiginti diebꝫ cōficeret iter luna suū. Sed q̄
 is numerus septenarius: si ab uno pfectus: dū ad semetipsū p̄greditur: oīs p̄ quos p̄
 gressus est: numeros cōprehēdat: ipsumq; se addat: facit numerum octo & .xx. quot
 dies sunt curriculi lunaris. Ad homines quoq; nascēdos uim numeri istius porrigi: p
 tinereq; ait. Nā quū in uter; inquit mulieris genitale semen datum est: primis septem
 diebus cōglobatur coagulaturq;. Fitq; ad capiendā figurā idoneū. Post deinde quar
 ta hebdomade: qđ eius uirile foetus futurū est. caput & spina: quæ ē in dorso infor ma
 tur. Septima autē fere hebdomade. i. nono & .xl. die totus inquit homo i utero absol
 uitur. Illā quoq; uim numeri huius obseruatā refert: q̄ ante mensē septimum: neq;
 masculus: neq; fœmina salubriter ac secundū naturā nasci potest: & q̄ ii: qui iustissi
 me in utero sunt: post .cclxxx. dies: postq̄ sunt cōcepti: quadragesima deniq; hebdo
 made ita nascuntur. Pericula quoq; uitæ fortunarūq; hoīum: quæ climateras Chal
 dæi appellāt: grauisima quæq; fieri affirmat septēariis. Præter hæc modū eē dicit sū
 mum adolescendī humani corporis septem pedes: qđ esse magis uerum arbitramur,
 qđ qđ Herodotus homo fabulator in primo historiārum inuentum esse sub terra scri
 p̄lit. Orestī corpꝫ cubita lōgitudinis habēs septē. quæ faciūt pedes duodecim & qua
 drantē. Nisi si (ut Homerus opinatus est) uastiora. prolixioraq; fuerint corpora ho
 minū antiquorꝫ. & nūc quasi iam mūdo senescēte. iteꝫ atque hominum detrimēta
 sūt Dētes quoque & i primis septē mēsibus. & septenos ex utraque pte gigni ait. & ca

climate
 herodo
 tꝫ fabu
 lator
 B
 B
 B

dere annis septenis: & genuinos annasci annis fere bis septenis. Venas etiã in hoib⁹ uel potius arterias: medicos musicos dicere ait: numero moueri septenario: qđ ipi ap-
 appellant τὴν Δάιτεσσαρων σὺμφωνίαν idest per quaternariũ consonantiã: q̄ ua-
 fit collatione quaternariũ numeri. Discrimina etiã periculorũ in morbis maiore uĩ fie-
 ri putãtĩ diebus: qui cõficiunt̄ ex numero septenariũ. Eosq; dies oĩum maxime ita ut
 medici appellãt: κριτικὸν ἢ κριστὴν ἡμῶν: idest iudiciarios uel iudiciales cuiq; uideri
 primã hebdomadã: & secũdã & tertĩã. Necnõ id etiã est ad uĩ facultateq; eius nume-
 ri augendas: q; qbus inedia mori cõsiliũ est: septimo demũ die mortem opetũt. Hac
 Varro denumero septenario scripsit admodũ cõquisite. Sed alia quoq; ibidẽ cõgerit
 frigidiuscula. Veluti septẽ opera esse iu orbe terrarũ miranda: & sapientes item uete-
 res septẽ fuisse: & curricula ludorũ circensũ solẽnia septẽ esse: ad pugnandas thebas
 duces septẽ delectos. Tum ibi addit se quoq; iã duodecimã annorũ hebdomadã in-
 gressũ esse: & ad eũ diẽ septuaginta hebdomas librorũ cõscripsisse. Ex quibus ali-
 quãdiu quum proscriptis esset: direptis bibliothecis suis non comparuisse.

Varro
 scripsit
 libros
 9.00

Quibus & q̄friuiolis argumentis Actius in didascalicis utatur: quibus docere nititur
 Hesiodum esse: q̄ Homerum natu antiquiorem. Cap. xi.

Homerus
 Hesiodus

Vper ætate Homeri atq; Hesiodi nõ cõsentit̄. Alii Homerũ: q̄ Hesio. ma-
 iorẽ natu fuisse scripserũt. In qbus Philochorus & Zenophanes. Alii mino-
 rẽ inquis. L. Actius poeta: & Ephorus historiã scriptor. M. aut Varro i pri-
 mo de imaginibus: uter prior natus sit: pag. cõstare dicit: Sed nõ eẽ dubiũ quĩ aliquo
 tempore eodẽ uixerint: idq; ex epigrãmate ostẽdit: qđ in tripode scriptũ est: q̄ in mō-
 te helicone ab Hesiodo positus traditur. Actius autem in primo didascalico leuibus
 admodũ argumentis utitur: per quẽ ostendit Hesiodũ natu priorem. Quod Home-
 rus inquit: quum in principio carminis Achillem esse filium Pelei diceret: quis esset
 Peleus non addidit. Quam rem procul inquit dubio dixisset: nisi ab hesiodo iã dictũ
 uideretur. De cyclope itidem inquit uel maxime q; unoculus fuit: rem tam insignem
 nõ præterisset nisi æquã prioris Hesiodi carminibus uulgatum esset. De patria quo-
 q; homeri multo maxime disessum est. Alii colophonũ: alii smyrænũ: sunt qui Athe-
 niensem: sunt ægyptiũ dicat fuisse. Aristoteles tradit ex insula Ionatũ. M. Varro in
 libro de imaginibus primo Homeri imaginĩ hoc ep'gramma apposuit.

Capella homeri candida hoc tumulum indicat
 Quod ariete mortuo faciunt læra.

ἑπτὰ πῶλεϊσ ἐπιζῶσι περὶ ριζᾶν ὀμηρῶν.

Septem urbes certant de stirpe insignis homeri.

Smyrna rhodus: colophon: saiamin: ios: argos athenæ.

Largũ atq; auidum bibendĩ a. P. Nigidio doctissimo uĩro nouo & propemodum
 absurdo uocabulo bibosum dictum. Cap. xii.

Bibax
 Bibosus

Ibendĩ auidum. P. Nigidius in cõmẽtariis grãmaticis bibacẽ & bibosũ dici
 Bibacẽ ego: ut edacẽ a plerisq; aliis dictũ lego. Bibosũ dictũ etiã nusq; rep-
 peri: nisi apud Laberiũ. Neq; aliud est: q; simili iclinatu dicat. Nõ. n. simile
 est: ut

est: ut uinosus: aut uitiosus: cæteraq; quæ hoc modo dicuntur: quoniam a uocalibus non a uerbo inclinata sunt. Laberius in mimo uel primo: qui salinator inscriptus est: uerbo hoc ita utitur. Non mammosa: non annosa non bibosa: non procax.

Quod Demosthenes etiam tum adolescens quum Platonis philosophi discipulus foret: audito forte Callistrato rhetore in concione populi: destitit a Platone: & sectatus est Callistratum.

Cap. xiiii.

Ermippus hoc scriptum reliquit. Demosthenem admodum adolescentem uentitare in academiam: Platonemq; audire solitum. Atq; is inquit Demosthenes domo egressus: ut ei mos erat: quum ad Platonem pergeret: compluribusq; populos curretes uideret: pcontat eius rei causam. Cognoscitq; currere eos auditum Callistratum. Is Callistratus athenis orator in repu. fuit. Illi $\Delta\eta\mu\alpha\gamma\omicron\gamma\omicron\upsilon\varsigma$ appellat. uisum est paulum diuertere. expeririq; an ad digna auditu: tanto perperatum studio foret. Venit inquit: atq; audit Callistratum: nobile illam $\tau\eta\nu\ \omega\pi\epsilon\iota\ \omicron\rho\omega\omega\upsilon\iota\ \Delta\iota\kappa\eta\nu$. i. de oropo causam dicentem. Atq; ita motus: & demulctus: & captus est: ut Callistratum iam inde sectari cœperit: academiam cum Platone reliquerit.

Dimidium librum legi: aut dimidia fabulam audiui: aliaq; huiusmodi: qui dicat uitiose dicere. Eiusq; uitii causas reddere. M. Varronem nec quenquam ueterum iisce uerbis ita usum esse.

Cap. xiiii.

Dimidium librum legi: aut dimidia fabulam audiui: uel quod aliud huiusmodi: & male & uitiose dici existimat Varro. Oportet. n. inquit dicere dimidiatum librum: non dimidium. & dimidiatam fabulam: non dimidia. Contra autem si e sextario hemina fusa est non dimidiatum sextarium fustum dicendum est. Et qui quoque ex mille nummum quod ei debebat: quingentos recepit: non dimidiatum recepisse dicemus: sed dimidium. At si scyphus inquit argenteus mihi cum alio communis in duas partes dissectus sit: dimidiatum meum dicere esse scyphum debeo: non dimidium. Argenti autem: quod in eo scypho fuit: dimidium meum esse non dimidiatum: differit. ac diuidit subtilissime: quod dimidium dimidiato intersit. & Q. Ennium scienter hoc in annalibus dixisse ait. Secuti si quis ferat uas uini dimidiatum. Sic pars quæ deest a uase: non dimidiata dicenda est: sed dimidia. Ois autem disputationis eius: quam subtiliter quidem: sed sub obscure explicat: summa hæc est Dimidiatum est quasi dismediatum: & in partis duas partes diuisum. Dimidiatum ergo: nisi ipsum quod diuisum est: dici haud conuenit. Dimidium uero est non quod ipsum dimidiatum est: sed quæ ex dimidiato pars altera est. quum igitur partem libri dimidia legisse uolumus dicere: aut partem dimidia fabulæ audisse: si dimidiam fabulam: aut dimidium librum dicemus: peccabimus. Totum. n. ipsum: quod dimidiatum aut diuisum est: dimidium dicis. Itaque Lucilius eadem secutus: uno oculo inquit pedibusque duobus: dimidiatus ut porcus. Et alio loco: quod ni & scuta quidem ut uendat: scutarius laudat. Perfractam strigilem soleam improbus dimidiatam. Iam in. xx. manifestius dimidiatum horam dicere studiose fugit. Sed pro dimidia dimidium ponit in hisce uersibus

Tempestate sua: atque eodem uno tempore: & horæ

Dimidio tribus confectis duntaxat eandem: & quartam.

Nam quum obuium proximumque esse dicere: & hora dimidia tribus confectis: uigilate: atque at tete uerbum non primum mutauit: per quod satis apparet ne horam quæ dimidia recte dici:

f

sed uel dimidiatam horā: uel dimidiatam partē hore. Propterea Plautus in bacchidibus dimidium auri dicit: nō dimidiatum aurum. Item in aulularia: dimidium obsonii non dimidiatum obsonium: in hoc uersu. Ei adeo obsonii hīc iussit dimidium dari. in mœnæchinis aut dimidiatū diem: non dimidiū in hoc uersu. Dies quidē iam ad umbiculū dimidiatus mortuus est. Etiā. M. Cato in libro quē de agricultura cōscripsit. semen cupressi serito crebrū: ita uti linum serī solet. eo crebro terram isternito: dimidiatum digitum. Iam id bene tabula: aut pedibus: aut manibus complanato: dimidiatū inquit digitum: non dimidium. Nam digitū quidē dimidium. digitū aut ipsū dimidiatum dici oportet. Item. M. Cato de carthaginēsis ita scripsit. Homines defoderunt in terram dimidiatos. ignemq; circumposuerunt. ita interfecerunt. Neq; quisq; omnium qui probe locuti sunt his uerbis secus q̄ dixi usus est.

Extare in litteris: perq; hoīum memorias tardi: q; repēte multis mortē attulit gaudium ingēs insperatū: iterclusa aīa: & uim magni: nouiq; motus nō sustinente. Ca. xy.

Ognito repente insperato gaudio expirasse animā refert Aristoteles philosophus Polycratā nobilē scēminā e naxo insula. Philippides quoq; comœdiarū poeta: haud ignobilis atate iam edita: cū in certamine poetarū præter spē uicisset & lætissime gauderet iter illud gaudium repēte mortuus est. de rhodio etiā Diagora celebrata hīstoria est. Is Diagoras trīs filios adolescētes habuit: unū pugilē: alterū pancratiastē: tertiuū luctatorē. Eosq; oīs uidit uicere: coronariq; eodē olympiæ die & quū ibi cū tres adolescētes amplexi: coronis suis in caput prīs positis sauiarent: cūq; populus gratulabūdos flores undiq; in eū iacerēt ibi in stadio inspectate populo: i oculis atq; in manibus filiorū aīam efflauit. Præterea in nostris annalibus scriptū legimus qua tempestate apud cannas exercitus populi romani casus est: anū matrē nūcio de morte filii allato luctu atq; mœrore affectā esse. Sed is nūcius nō uerus fuit. Atque is adolescēs nō diu post ex ea pugna in urbē redit. Anus repēte filio uiso: copia: atq; turba: & quasi ruina incidentis inopinati gaudii oppressa exanimataq; est.

Tēporis uarietas in puerperiis mulierū: quānā sit a medicis & philosophis tradita Atq; inibi poetarū quoq; ueterū: sup eadē re opīones. Multaq; alia auditu: atq; memoratu digna. Verbaq; ipsa Hippocratis medici ex libro illius sumpta: q̄ inscriptus ē περὶ τοῦ τοῦ ἰ. de alimēto. Id quoq; eē a grauissimis uiris memoriā mādātū. Ca. xyi.

Medici & philosophi illustres: de tempore humani partus quæsiuerunt. ποσος οἷς τῶν ἀνθρώπων κρησεως χρονος. i. quantū ē hoīum gestationis tēpus. Et multa opīnio ē. Ea q; iā p uera recepta. Postq; mulieris uterus cōceperit semen: gigni hoīem septimo mēse rarēter: nūq; octauo: sæpe nono: sæpe uero decimo mēse. Eumq; esse hoīem gignēdi summū finē: decē menses nō icēptos sed exactos. Idq; Plautū ueterē copiā dicere uidemus: in comœdia cistellaria: his uerbis. Tum illa quā cōpresserat decimo post mēse exacto: hic peperit filiā. Hoc idē tradit etiā Menāder poeta uetustior. humanarū opīonum uel peritissimus. Versus ei⁹ super ea re de fabula Plocio posui. γυνῆκεῖ δέκα μῆνος. mulier decimustris parit. Sed noster Cecilius: cū faceret eodē noīe: & eiusdē argumētū comœdiā: ac pleraq; a Menādro sumeret: in mensibus tamen genitalibus nominandis: non pretermisit octauum. Quem preterierat Menander, Cecilū uersus hi sunt.

Insole

Insolet ne mulier decimo mense parere?

Pol nono quoq; septimo atq; octauo.

Eam re Ceciliū nō incōsiderate dixisse: neq; temere a Menādro: atq; a multorū opinio-
nibus descīuisse. M. Varro uti credamus facit. Nā mēse nōnnnq̄ octauo editum esse
partū in libro. xiiii. rerū diuināz scriptū reliq̄. Quo in lib. ēt undecimo mense aliquā
do nasci posse hoīem dicit. Eiusq; sententiā tā de. viii. q̄ de. xi. mense Aristotelē laudat
auctorem. Sed huius de mēse. viii. dissensionis causa cognosci pōt i lib. Hippocratis
qui inscriptus est: περιτροφης de alimento. ex quo libro: uerba hæc sunt: εστι δε και
ουκ εστιν οκταμηνος γνησις. i. Est at & non est octimestris partus. Id tā obscure:
atq; præcise: tāq; aduerse dictum Sabinus medicus: qui Hippocratem cōmodissime
cōmentatus est: his uerbis enarrauit. εστι μιν φαινομενα ωστω μετὰ τινε τροφῃ
ουκ εστι δε ωσ ο νησ κοντα μετὰ ταυτα και εστιν ουν φαντασια μεν παραντικα οντα
δυναμι δε οηκεσι. Idest apparent qdē: ueluti aīalia post abortum: Sed nequaquā
sunt: quippe quæ statim uita excedāt. Itaq; esse qdē tātisp̄ imaginant: sed potentia nō
sunt. Antiquos autē romanos Varro dicit nō recepisse huiuscemodī q̄si mōstrosas ra-
ritates. Sed nono mense: aut decimo: neq; præter hos alias partionē mulieris secundū
naturam fieri existimasse. Idcirco eos noīa parcis tribus fecisse a pariendo: & a nono:
atq; decimo mense. Nam parca inquit imutata littera una a partu noīata. item nona &
decima a partus tēpestiui tēpore. Celsellius aut uindex in lectionibus suis antiquis tria
inquit noīa parcarum sunt: Nona: Decima: Morta. Et uersum hunc Liuii antiquissi-
mi poetæ ponit ex οδυσσεια. i. ulyssæa. Quando dies adueniet: quem pfata morta ē.
Sed hō minime malus Celsellius mortam quasi nomen accepit: quum accipe quasi me-
ram deberet. Præterea ego de partu humano: p̄ter q̄ scripta in libris legi: hoc quoq;
uenisse usu romæ comperi. Fæminam bonis atq; honestis moribus non ambigua pu-
dicitia in. xi. mense post mariti mortem pepisse. Factumq; esse negociū p̄pter ratio-
nē tēporis: q̄si marito mortuo: postea cōcepisset: quoniā decem uiri in decimo mense
gigni hoīem: nō i undecimo scripsisset. Sed diuum Hadrianū causa cognita decreuis-
se i. xi. quoq; mēse partū edi posse. Id quoq; ipsū ei rei decretū nos legimus. In eo de-
creto Hadrianus ita statuere se dicit: req̄sitis ueterū phor: & medicorū sententiis. Ho-
die quoq; in satyra forte. M. Varronis legimus: quæ inscribitur testamentum uerba
hæc. Si quis mihi filius: unus: pluresue i decem mensibus gignunt: si erunt ονιλυ-
ρασ. i. alini ad lyram exhæredes sunt. Q d' siqs undecimo mense: καταρισσοτελη. i.
secundū Aristotelē natus esto: Accio idē: quod Titio ius esto apud me: Per hoc uetus
puerbiū Varro significat. sicuti uulgo dici solitū erat: de rebus inter se nihil distanti-
bus. Idē Acci quod Titii: ita pari eodēq; iure esse in. x. mensibus natos: & i. xi. Quod
si ita: neq; ultra decimū mensem fœtura mulierum protolli potest: quarī oportet: cur
Homerus scripserit Neptunnum dixisse puellæ a se recens compressæ:

Χαιρε νυφιλότητι περι πλομενοϋ Δεστιαυτου.

Τεξεις αγλαα τεκνα. επει ου καποφωλοι ευvai.

εσοϋατων.

Nunc gaude dilecta. ast cum se euoluerit annus

Illustres, neq; enim diuum cubilia uana.

Natos nixa dabis. Id quū ego ad cōpluris grāmaticos attuliffem partim eorū disputa-
bant: Homeri quoq; arate: sicuti Romuli: annū fuiffē: nō. xii. mensiū: sed. x. Alii cōue-
nisse Neptunno: maieftatiq; eius dicebant: ut longiore tēpore foetus ex eo grandefce-
ret. Alii alia quaedā nugalīa. Sed Phauorinus mihi ait: $\omega\pi\tau\iota\ \omega\lambda\omega\mu\acute{\iota}\cdot\upsilon\sigma\upsilon\cdot\upsilon\iota\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon\cdot\acute{\iota}\cdot$
uoluēte anno: nō cōfecto eē anno: sed affecto. In qua re usus est uerbo nō uulgarīa si-
gnificationis. Affecta enim: sicuti. M. Cicero: & ueterū elegāntiffimi locuti sunt: ea p-
pria dicebant: quæ non ad finem ipsū: sed p̄xime finī p̄gressa deductaue erāt. Hoc
uerbū ad hanc sententiā Ciceronis ī orōne fuit: quam dixit de p̄uinciis consularibus.
Hippocrates autē in illo libro: de quo supra scripsi: quū & numerū dierū. q̄bus conce-
ptū ī utero coagulū cōformat: & tēpus ipsius partionis nono aut decimo mense defi-
nisset: neq; id tamē semp eadē eē finī dixisset: sed alias ocīus fieri: alias serius: hisce ad
postremū uerbis usus est. $\gamma\iota\upsilon\epsilon\tau\alpha\iota\ \Delta\epsilon\ \epsilon\upsilon\tau\omicron\upsilon\tau\ \omicron\iota\varsigma\ \kappa\alpha\iota\ \omega\lambda\epsilon\iota\omega\kappa\alpha\iota\ \epsilon\lambda\alpha\sigma\sigma\omicron\cdot\kappa\alpha\iota\ \omicron\lambda\omicron\upsilon\cdot$
 $\kappa\alpha\tau\ \alpha\ \mu\epsilon\rho\varsigma\ \kappa\alpha\iota\ \epsilon\iota\omega\sigma\ \mu\epsilon\upsilon\ \Delta\epsilon\cdot\kappa\alpha\iota\ \omega\lambda\iota\omega\ \omega\lambda\epsilon\iota\omicron\nu\omicron\nu\cdot\kappa\alpha\iota\ \epsilon\lambda\alpha\sigma\sigma\omega\ \epsilon\lambda\alpha\sigma\sigma\omicron\nu\cdot\acute{\iota}\cdot$ ī hisce ue-
ro & plura fiunt: & pauciora: & ex toto: & per partes. Dicimus etiā plura pluribus &
pauciora paucioribus: q̄bus uerbis significat quod aliquādo ocīus fieret: non multo
tamē fieri ocīus. Neq; quod serius multo serius: Memini ego romæ accurate hoc: atq;
solicite quæsitū: negotio rei tunc parua postulāte: an. viii. mense īfans ex utero uiuus
editus: & statim mortuus ius triū liberorū suppleuiffet: quū abortio quibusdā: nō par-
tus uideretur mēsis octauī intēpestiuitas. Sed quoniā de Homericō annuo partu: ac
de. xi. mense dicimus quæ cognoueramus: uisum est non prætereundū: qd' in Pliniū
secūdi libro. vii. naturalis historiæ legimus. Id autē: quia extra fidē uideri potest: uer-
ba ipsius Pliniū posuimus. Massuri' auctore. L. Papyriū prætore secūdo hæc de lege
agente bonorū possessionē cōtra eū dediffet: quū mater partū: se. xiiii. mensibus tuliffet
diceret: quoniā nullū certū tēpus pariendi: statutū ei uideretur. In eodē lib. Pliniū secū-
di uerba hæc scripta sūt. Osciatio in nixu latalis est: sicut strenuiffet accitur abortiuū.

Quod tres libros Plato Philolai pythagorici: & Aristoteles pauculos Speusippi
philosophi mercati sunt. precīis fidē nō capiētibus. Cap. xvii.

Emoria mandatū est Platonē philosophum tenui admodū pecunia familia-
m ri fuiffe. Atq; eū tamen trīs philolai Pythagorici libros decē milibus denariū
mercatū. Id ei precīū donasse quidā scripserūt amicū eius Dionē Syracusa-
nū Aristotelem quoq; traditū libros pauculos Speusippi philosophi post mortē eius
emiffet talētis atticis tribus. ea sūma fit nūmī nrī duo & .lxx. milia. $\tau\iota\mu\omega\nu$ amarulētus
librū maledicētiffimū cōscripsit qui $\sigma\iota\lambda\lambda\omicron\varsigma$ Sillus īscribitur. In eo libro Platonē phi-
losophum: quē dixeramus admodū tenui pecunia familiari fuiffe cōtumeliose appel-
lat: q; impenso precio librū pythagorice disciplinæ emiffet. Exq; eo Timæū nobilē il-
lum dialogū cōtinuasset. Versus sup ea re $\tau\iota\mu\omega\nu\ \eta\iota\ \sigma\iota\tau\ \kappa\alpha\iota\ \sigma\upsilon\omega\lambda\alpha\tau\omicron\nu\ \kappa\alpha\iota\ \gamma\alpha\rho\cdot$
 $\sigma\epsilon\mu\alpha\ \theta\eta\tau\eta\upsilon\ \omicron\omega\omicron\theta\omicron\sigma\ \epsilon\sigma\chi\epsilon\upsilon\cdot\omega\omicron\lambda\lambda\omega\nu\ \Delta\alpha\rho\gamma\upsilon\rho\iota\omega\nu\ \omicron\lambda\iota\gamma\cdot\upsilon\ \eta\lambda\lambda\alpha\epsilon\acute{\alpha}\varsigma\ \beta\iota\beta\lambda\omicron\nu\$
 $\omicron\epsilon\cdot\upsilon\ \alpha\omega\alpha\rho\chi\omicron\mu\epsilon\upsilon\varsigma\ \Upsilon\rho\alpha\phi\epsilon\iota\nu\ \epsilon\Delta\iota\ \Delta\epsilon\chi\theta\eta\varsigma$. Id est: tuq; Plato. Nā discipulū te dira cu-
pido Abstulit. Exiguū redimīs grandī ære libellum. Scribere per quem orfus: præ-
doctus abinde fuisti.

Quid sint pedarii senatores & quam ob causam ita appellati. Quamq; habeant
originem uerba hæc: ex edictio traslatitio consulum: Senatores: quibusq; in senatu
sententiam

sententiam dicere licet.

Cap. xviii.

Non pauci sunt: qui opinantur pedarios senatores appellatos: qui sententiam in senatu non uerbis dicerent sed in aliena sententia pedibus irent. Quid igitur quum se. con. per discessionem fiebat: nonne uniuersi senatores sententiam pedibus ferebant? Atqui haec etiam uocabuli istius ratio dicitur: quam C. Bassus in commentariis suis scriptam reliquit. Senatores enim dicit in ueterum aetate: qui currule magistratum gessissent curru solitos honoris gratia in curia uehi: in quo curru sella esset: supra quam considerent quae ob eam causam currulis appellaretur. Sed eos senatores: qui magistratum currule nondum ceperant: pedibus itauisse in curiam. Propterea senatores nondum maioribus honoribus functos pedarios notatos. M. autem Varro in satyra Menippea: quae ἰσσοκλυων id est equicatella inscripta est: equites quosdam dicit pedarios appellatos. Videturque eos significare: qui nondum a censoribus in senatum lecti: senatores quidem non erant. Sed quia honoribus populi usi quidem erant: in senatum ueniebant: & sententiae ius habebant. Nam & currulibus magistratibus facti: qui nondum a censoribus in senatum lecti erant: senatores non erant. Et qui in postremis scripti erant: non rogabantur sententias: sed quas principes dixerant in eas descendeabant. Hoc significabat edictum: quo nunc quoque consules. quum senatores in curiam uocant: seruanda consuetudinis causa: translatio utitur. Verba edicti haec sunt. Senatores quibusque in senatu sententiam dicere licet. Versum quoque Laberii: in quo id uocabulum positum est: notari iussimus: quem legimus in mimo: qui scriptor inscriptus est: caput sine lingua: pedaria sententia est. hoc uocabulum a plerisque barbare dici animaduertimus: nam pro pedariis pedaneos appellant.

Qua ratione C. Bassus scripserit: parcum hominem appellatum & quam eius uocabuli causam putarit. & contra quem in modum quibusque uerbis Phauorinus hanc traditionem eius eluserit.

Cap. xix.

Pud cenam Phauorini philosophi quum discubitu fuerat: ceptusque erat apponendi cibis: seruus assistens mensae eius legere inceperat: aut litterarum quod graecarum: aut nostratum: uelut eo die: quo affui ego legebat. C. Bassi eruditi uiri liber de origine uerborum & uocabulorum. In quo ita scriptum fuit. Parcus composito uocabulo dictus est: quasi par arcae: quando sicut in arca: omnia recondunt: eiusque custodia seruant: & continentur: ita homo tenax: paruoque contentus omnia custodia. & recondita habet: sicuti arca. quam ob causam parcus: quasi par arcae notatus est. Tum Phauorinus ubi haec audiuit: suppositio se inquit: & nimis moleste atque odiose confabricatus commolitusque magis est originem uocabuli. C. iste Bassus: qui enarrauit. Nam si licet res dicere commenticias: cur non probabilius uideatur: ut accipiamus parcum ob eam causam dictum: quod pecuniam consumit: atque inpendi arceat: & prohibeat: quasi pecuniarum. Quum uero potius: quod simplicius inquit ueriusque est id dicimus: Parcus enim neque ab arca: neque ab arcendo: sed ab eo: quod est parum: & paruum denominatus est.

AVLIGELII NOCTIVMATTICARVM
COMMENTARII LIBER QVARTVS.

In uestibulo aedium palatinarum omnis fere ordinis multitudo opperientes salutationem Caesaris constiterat. Atque ibi in circulo doctorum hominum: Phauorino philosopho praesente ostendebat quae grammaticae rei doctor: scholicha: quaedam

f. iii